

Nieuwsbrief IVN Eemland

december
2020

Overgang van de bossen van Landgoed Pijnenburg naar De Stulp van Staatsbosbeheer. Foto PvD

Natuuragenda Eemland

- **Maandag 7 december**, vogels tellen bij de Westdijk in Bunschoten, 08.30-10.00 uur bij het elektrische gemaal. Alleen voor leden IVN-Eemland, svp opgeven bij wsmeets.foto@gmail.com, uiterlijk 3 december.
- **Zaterdag 12 en 19 december**, 13.00-15.30 uur, hulsttakken knippen of kopen bij Paleisboomgaard Soestdijk, zie artikel op pagina 2.

Vogeltellingen Westdijk tijdelijk naar de maandag

- De maandelijkse vogeltellingen op de Westdijk in Bunschoten op de eerste zaterdag van de maand gaan tijdelijk naar de maandag. Dat komt doordat de Westdijk tot eind november 2021 deels wordt afgegraven van vervuilde grond. Daarbovenop komen de huidige corona-maatregelen die niet toestaan dat er met meer dan 4 personen in de buitenlucht bij elkaar wordt gekomen. Tenzij het leden van één vereniging zijn die bezig zijn met een activiteit van deze vereniging, dan is het maximum gesteld op 30 personen.
- Dat betekent dat als men mee wil tellen men lid moet zijn van IVN Eemland. De telling dient vooraf te worden gegaan door een briefing die wordt gehouden door de uitvoerder of diens vervanger van de BAM. Daarna gaan wij gezamenlijk naar het telpunt onder leiding van iemand van het Waterschap Vallei en Veluwe. Daardoor is

de telling niet meer op zaterdag maar op maandag van 9 tot 10 uur. Waar die briefing wordt gegeven en hoe laat wij hiervoor bij elkaar komen wordt voor elke telling in de aankondiging medegedeeld.

- Bijvoorbeeld: De eerstvolgende telling is op maandag 7 december. Wij komen bij elkaar voor de briefing om 08.30 uur op de parkeerplaats naast de velden van VV IJsselmeervogels. Daarna gaan wij gezamenlijk naar het

Beleef de natuur

telpunt. Belangstellenden die mee willen en lid zijn van IVN Eemland, dienen zich uiterlijk op de donderdag vooraf (3 december) bij Wim Smeets aan te melden. Het zijn er maximaal 14 (inclusief Smeets), dat is met het waterschap overeengekomen. Op vrijdagochtend kan Smeets dan het waterschap inlichten hoeveel mensen er aan de volgende telling deelnemen en kunnen zij afspraken maken voor de begeleiding en de briefing.

- Van de telling aan de Westdijk van 7 november heeft de Lokale Omroep Spakenburg (LOS) een filmpje gemaakt en die op de televisie, in de LOS-NU vertoond. In deze film komt de beide tellers, Hayo Nijenhuis en Wim Smeets aan het woord. De film is te zien op <http://www.wimsmeets.nl/?id=118>. Wim Smeets Wsmeets.foto@gmail.com.

Nieuws over de Kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk

- Vrijwilligers hebben de kwekerij/boomgaard van het Paleis, die jaren was verwaarloosd, sinds maart vorig jaar al aardig opgeknapt. Er is geschoond, gesnoeid, ontgonnen en er zijn veel extra fruitbomen, notenbomen en bessen geplant. De heestertuin is opgeknapt.

- Er is ook een bloemenpluktuin (annex moestuin) van ongeveer 350 m2 en een grote kas. Marieke uit Baarn onderhoudt dit, maar zij moet hiermee stoppen i.v.m. ander werk. We hebben al enkele nieuwe vrijwilligers hiervoor gevonden, waaronder Gerda die dit wil coördineren. Er kunnen zich nog enkele liefhebbers melden. Heb je interesse, stuur dan een email naar mij via WCKok1993@kpnmail.nl.

- Oproep tweedehands tuinspullen. Voor de kwekerij/boomgaard kunnen de vrijwilligers veel oude materialen (her)gebruiken. Wij zijn dol op bijvoorbeeld tuingereedschap, kruiwagens, waterslangen, kratten/kweekbakk en etc. Heeft u oude spullen over? Meld dit dan via WCKok1993@kpnmail.nl.

- Door corona zijn activiteiten onzeker. Göran wil deze winter op een of twee zaterdagen een (gratis) workshop/meewerk dag fruitbomen snoeien

organiseren. Als dit in december niet lukt, dan wellicht in januari. Kijk op www.EetbaarSoest.nl voor de datums; daar kun je je aanmelden.

- Hulsttakken met bessen halen: In de kwekerij/boomgaard staat een lange rij met oude goed besdragende hulststruiken. Hulsttakken werden vanouds voor de Kerstdagen voor versiering in het Paleis gesneden. Op zaterdagmiddag **12 en zaterdagmiddag 19 december** kunt u van 13.00 tot 15.30 uur een bos koninklijke hulsttakken knippen of afhalen voor €3,- per bos. De opbrengst gaat in de pot voor het beheer van de kwekerij/boomgaard. Ook zijn er dan voor €15,- en €20,- zelf geënte appel- en perenbomen te koop uit de volle grond. Er zijn meerdere rassen.

De kwekerij/boomgaard bevindt zich recht tegenover het Paleis naast de Praamgracht. Je bent van harte welkom.

Wim Kok

Beleef de natuur

Gezocht: “groene” jongeren voor interviews

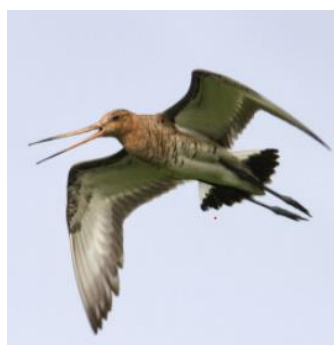
● De Soester Courant is een serie gestart waarin journaliste Astrid van den Hoek jongeren interviewt (telefonisch of via Zoom) over wat zij doen aan duurzaamheid. Deze serie is een mooie kans om lezers en vooral andere jongeren te inspireren iets aan duurzaamheid te doen. Als IVN-er help ik Astrid graag aan namen van groene jongeren. Dat is echter nog niet zo gemakkelijk als ik dacht...vandaar hier een oproep; wie kent jonge mensen, middelbare school/studerend, die in aanmerking komen? De insteek is heel breed; variërend van studiekeuze tot bomenplanten tot demonstreren tot eetpatroon veranderen tot technische oplossingen zoeken...zo is er vast nog veel meer te bedenken.

Kandidaten

● Er hebben zich tot nu toe alleen jongens gemeld, het zou fijn zijn als er ook wat meisjes aan het woord komen. Stuur je suggesties aan mij els.vanweering@gmail.com of direct aan de Courant soestercourant@bdu.nl

Aanvalsplan grutto: bestrijding roofdieren belangrijk

● Het landelijke [Aanvalsplan Grutto](#) van minister Carola Schouten noemt de polders Eemland en Arkemheen kandidaat voor kansrijke gebieden, nodig voor het herstel van de gestaag dalende gruttopopulatie. Daar valt het nu nog mee met de daling van de gruttostand. Het plan staat of valt met een betere bestrijding van roofdieren.

● „Het beschermen van weidevogels en het vergroten van de broedmogelijkheden kan altijd beter en daar werken we ook aan”, zegt coördinator Wilhelm Bos van het Collectief Eemland, waarin Eemlandse boeren,

die aan natuurbeheer doen, verenigd zijn. „Wij ook”, zegt Hans Veurink van het Collectief Veluwe, waarin de boeren uit de Nijkerkse polder Arkemheen samenwerken.

● 80 procent van de gruttopopulatie van Europa broedt in Nederland, dertigduizend broedparen momenteel; in 1970 waren dat er nog honderdtwintigduizend. Vogeltellers in de Eemlandse polders van Baarn, Bunschoten, Eemnes en Soest telden dit jaar 1753 gruttonesten, zo’n driehonderd meer dan vorig jaar. Het boerenland in het Nijkerkse Arkemheen had dit jaar 250 broedparen, evenveel als vorig jaar. „Maar zo’n 20 procent overleefde niet, vooral door de droogte, maar ook door roofdieren”, zegt vogelteller Kees Pastoor uit Nijkerk.

● Volgens het Aanvalsplan Grutto moeten boeren meer weiland aantrekkelijker maken voor grutto’s. Het moet boeren zelfs mogelijk worden gemaakt om het bedrijf, dankzij vergoedingen, geheel op weidevogels af te stemmen. Er moeten zo’n dertig kansrijke gebieden worden aangewezen van rond de 1000 hectare met een kern van 200 hectare als vogelreservaat. Rond die kern bevinden zich vooral melkveehouderijen. Het waterpeil moet omhoog naar 10 tot 20 centimeter onder het maaiveld, waardoor er ook minder CO2-uitstoot is; CO2 komt vrij bij een lage waterstand.

● Bos verwacht behalve instemming – de vergoedingen voor natuurbeheer door boeren moeten omhoog, het melkgeld zou met 2 cent per liter kunnen stijgen – ook kritiek van boeren op het aanvalsplan omdat gesteld wordt dat de veedichtheid terug moet van 2 naar 1 koe per hectare en omdat het waterpeil omhoog moet. „Dat zou exit melkveehouderij betekenen. Dus het plan is op dat punt goed voor de grutto, maar niet voor de boer. Weidevogelbeheer blijft altijd zoeken naar compromissen, de boer moet ook zijn geld verdienen.

Beleef de natuur

Gelukkig staat er in het plan ook iets over een verdienmodel, waarbij boeren tot 25.000 euro extra inkomen ontvangen.”

- De boeren in Eemland doen al jaren hun stinkende best om het de weidevogels naar de zin te maken, stelt Bos. „Veel burgers denken dat de boer alleen maar maait, maar er is in Eemland 25 procent uitgesteld maaibeheer (maaïen in juni). Dat mag wel eens tussen de oren komen van de recreant, die in de polder soms zelfs de middelvinger opsteekt naar de boer op zijn tractor.” Het Aanvalsplan kost 40 miljoen euro per jaar, plus een eenmalige investering van 35 miljoen.

- Per gebied moet ook bekeken worden hoe de predatiedruk – dat is het aantal eieren en jonge vogels dat door roofdieren worden opgegeten – kan worden teruggebracht. „Predatie is een gevoelig punt”, zegt Bos. „Gemiddeld 20 tot 30 procent van de eieren wordt opgegeten door roofdieren.” Het gaat om vossen, hermelijnen, roofvogels, kraaien, ooievaars, marters, bunzings en verwilderde katten. Het Aanvalsplan stelt zelfs: als er niets gebeurt aan roofdieren is alle gruttobeheer weggegooid geld. Het afrafteren met schrikdaad blijkt een goed middel te zijn tegen vossen. Het Aanvalsplan overweegt faunabeheerders aan te stellen die de predatie tegengaan. (Bron: AD)

BIOLOGISCH MOMENT

Het geheime leven van de egel blootgelegd

- Waar hebben egels hun leefgebied? Waar zoeken zij hun voedsel? En welke route leggen zij daarbij af? Egelwerkgroep Nederland en Silvavir ecologisch advies zochten dit het afgelopen jaar uit en volgden twee maanden lang een aantal gezenderde stadse egels in hun dagelijkse doen en laten. De verkregen GPS-data heeft nieuw inzicht gegeven in het verborgen leven van onze egels.

- In Steenwijk zijn door Egelwerkgroep Nederland egels uit het wild gevangen en gezenderd in hun eigen leefgebied. Silvavir ecologisch advies heeft in Zoetermeer gezonde egels uit de lokale egelopvang gezenderd en losgelaten op een locatie met voldoende mogelijkheden tot het vinden van een eigen leefgebied. De zenders legden regelmatig de GPS-locatie van de egels vast. Gewapend met een handantenne zijn de onderzoekers ‘s nachts op pad gegaan om de gezenderde egels te lokaliseren en de GPS-data uit te lezen.

- Gemiddeld genomen legden de egels in Steenwijk per etmaal een afstand af van ruim 1,5 kilometer en de egels in Zoetermeer 358 meter. Dat is een opvallend verschil. Mogelijk zijn de uitgezette egels voorzichtiger in een nieuwe omgeving en/of nemen zij de tijd om onbekend terrein te verkennen. Ook zaten er enkele behoorlijke uitschieters tussen de afgelegde afstanden. Zo bleek een egel in Zoetermeer bijna 2,5 kilometer afgelegd te hebben in één nacht en een egel in Steenwijk ruim 5 kilometer! Duidelijk is dat egels relatief grote afstanden afleggen binnen het leefgebied, los van het feit of het habitat binnen het leefgebied geschikt of ongeschikt is. Een egel uit Steenwijk bracht de volledige onderzoeksperiode door in een park met veel struikgewas en ondergroei. Toch legde deze egel zo’n 1,5 kilometer per nacht af.

- Hoe groot de leefgebieden zijn, is niet heel stellig te zeggen. Daarnaast moesten de egels in Zoetermeer hun eigen leefgebied nog vinden. Dat is ook duidelijk terug te zien in de data. De Zoetermeerse egels verplaatsten zich vaker en in totaal verder om een eigen leefgebied te vinden. Gemiddeld bestreken de egels hier een gebied van ongeveer zeven hectare. De egels in Steenwijk bleven redelijk in een vast gebied. Tijdens de onderzoeksperiode verbleven de mannelijke egels daar in een leefgebied van circa 40 hectare, de vrouwelijke egels in een gebied van rond de tien hectare. De data suggereert dus dat egels grote leefgebieden kunnen hebben. Om conclusies te kunnen trekken, is echter meer en langer onderzoek nodig.
- Alle egels blijken een duidelijke voorkeur te hebben voor struweel: lage en dichte begroeiing. Zo werd openbaar groen veel gebruikt om overdag te slapen en 's nachts van A naar B te komen, het liefst aansluitend. Tuinen van woningen werden ook regelmatig gebruikt. Dat egels het liefst door struweel trippelen is niet alleen duidelijk in woonwijken, maar ook daarbuiten. Zo maakten de egels in beide steden veel gebruik van spoorbermen.
- Een egel uit Steenwijk bracht zelfs het grootste deel van de onderzoekstijd in de spoorberm door en had hier tevens meerdere verblijfplaatsen. Ook parken en struweel rondom gras- of sportvelden werden veel gebruikt. Een grasveld oversteken werd wel gedaan, maar de meeste activiteit van alle egels vond plaats in of in elk geval vlak langs het struikgewas. Blijkbaar hebben egels behoefte aan beschutting, niet alleen wanneer ze overdag slapen, maar ook tijdens hun nachtelijke zwerftochten. (Bron: Zoogdiervereniging)

Het bestuur wenst iedereen

Prettige feestdagen en een gelukkig nieuw jaar

IVN Eemland
secretaris@ivn-eemland.nl
KvK 40506396
www.ivn.nl/eemland
<https://www.facebook.com/IVNEemland>

Beleef de natuur